

Nr 1100

Av fru **Sundberg** och herr **Krönmark**, *angående fördelningen av kostnaderna i anledning av miljöskador.*

(Lika lydande med motion nr 921 i Första kammaren)

1960-talets intensiva miljödebatt har i hög grad aktualiserat frågan om vem som skall bära kostnaden för nödvändiga miljövärdande åtgärder. Det förefaller i de flesta fall vara en rimlig princip att den som orsakat en skada också skall vara den som bär ansvaret och kostnaden för att skadan repareras.

Då det gäller redan befintliga miljöskador är dessa ofta en följd av försummelser som ligger så långt tillbaka i tiden att det icke är möjligt att med säkerhet fastställa vem som är den ansvarige. Dessutom är skadorna i många fall ett resultat av brister i den tidigare lagstiftningen, vilket gör att det framstår som obilligt att nu lasta en enskild person eller företag för hela skadan.

Även det förhållandet att forskningen om olika ämnens negativa effekter inte kunnat hålla jämna steg med utvecklingen av nya preparat gör att den som nu betraktas som skadegöraren icke rimligen kunnat förutse följderna.

Dessutom förekommer skador där ingen möjlighet finns att fastställa vem som åstadkommit desamma. Som exempel kan nämnas minkdöd på grund av flygtrafik, fiskarnas försämrade utkomstmöjligheter eller grundvattenförstöring och nedskräpning.

Det torde inte råda några delade meningar om att 1970-talet måste bli det årtionde under vilket kraftansträngningar göres för att återställa naturen i ett bättre skick än det som för närvarande råder. Kostnadsansvaret för de åtgärder som i dag måste vidtagas för att rätta till befintliga brister är ingalunda klart. Ett ohämmat krav på att svensk industri skall vidtaga omedelbara och effektiva åtgärder för att komma till rätta med avloppsrening, avgasrening samt andra immissioner kan leda till en kostnadsfördyring som medför en allvarlig sänkning av den svenska industrins konkurrensförmåga på världsmarknaden. Under sådana förhållanden förefaller det rimligt att staten påtar sig en väsentlig del av kostnadsansvaret. Riksdagen har också tidigare, genom införandet av det 25-procentiga bidraget till luft- och vattenvärdande åtgärder inom industrin, medgivit en sådan delaktighet i kostnadsansvaret. Å andra sidan kan det knappast vara rimligt att redan etablerad industri får alla sina kostnader för immissionsbekämpning täckta genom

statsmedel medan nyetablerad industri själv får svara för desamma. Det förefaller vara hög tid att närmare penetrera frågan om hur kostnadsfördelningen i olika situationer skall göras, varför vi finner det angeläget att en parlamentarisk utredning får i uppdrag att omgående utreda frågan.

De senaste åren har med skrämmande realism visat vilka stora skador som kan vållas genom felaktig användning av eller bristande kunskaper om giftiga preparat. Det har inträffat ett flertal olyckor som visar att det ofta kan bli fråga om miljonbelopp i skadeståndskrav från dem som drabbas. Det framstår därför som mer och mer önskvärt att man kan finna garantier för att de människor som oförskyllt drabbas av skador genom miljöfarlig verksamhet verkligen kan erhålla rimlig ersättning för liden skada.

De flesta företag torde i dag ha tecknat ansvarighetsförsäkring som täcker eventuellt uppkommande skadeståndsanspråk, men fortfarande finns företag som icke skaffat sig denna garanti. I de fall den som orsakat skadan icke själv har ekonomiska möjligheter att klara ådömt skadestånd blir det den skadelidande som får vidkännas förlusten. Detta kan inte vara ett tillfredsställande förhållande.

Om de företag som bedriver sådan verksamhet att risk föreligger för att det kan uppkomma skadeverkningar vore skyldiga att ha sin verksamhet försäkrad mot miljöskador skulle den enskildes trygghet i högre grad vara säkerställd.

På samma sätt som man i dag är skyldig att teckna ansvarighetsförsäkring för motorfordon bör också en obligatorisk ansvarighetsförsäkring för miljöskador införas.

Med stöd av ovanstående hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om tillsättande av en parlamentarisk utredning med uppdrag att framlägga förslag till fördelning av kostnadsansvaret för miljöskador, varvid i utredningsuppdraget även bör ingå att utreda behovet av och förutsättningarna för en allmän miljöskadeförsäkring.

Stockholm den 28 januari 1970

Ingrid Sundberg (m)

Eric Krönmark (m)